

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง "เส้นทางวิชาชีพของครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ : การวิจัยชาติพันธุ์วรรณาอภิमानและการวิเคราะห์เนื้อหา" มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาประวัติชีวิตของครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ 2) ศึกษาคุณลักษณะความเป็นครูของครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ 3) ศึกษาประสบการณ์ในวัยเด็ก แรงจูงใจในการเป็นครู และอุดมการณ์ในการทำงานของครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ 4) ศึกษาความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันระหว่างประสบการณ์ในวัยเด็ก แรงจูงใจในการเป็นครูและอุดมการณ์ในการทำงานกับคุณลักษณะความเป็นครูของครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ และ 5) ศึกษาความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันระหว่างประสบการณ์ในวัยเด็ก แรงจูงใจในการเป็นครู อุดมการณ์ในการทำงานและคุณลักษณะความเป็นครูกับการเป็นครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพที่ศึกษาเกี่ยวกับครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาและการวิจัยชาติพันธุ์วรรณาอภิमान ประชากรงานวิจัยได้แก่งานวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์ที่ศึกษาเกี่ยวกับครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติทางการศึกษา ของนิสิต/นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาจากมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ที่ทำแล้วเสร็จในช่วงปี พ.ศ.2531 - 2550 กลุ่มตัวอย่างงานวิจัย ได้แก่ งานวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์ที่ศึกษาเกี่ยวกับครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติครู ของนิสิต/นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาจากมหาวิทยาลัยในประเทศไทย จำนวน 6 สถาบัน ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี และมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ที่ทำแล้วเสร็จในช่วงปี พ.ศ.2531 - 2550 จำนวน 9 เรื่อง เครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือแบบวิเคราะห์เอกสาร ซึ่งประกอบด้วย 1) แบบบันทึกข้อมูลประวัติชีวิต 2) แบบบันทึกคุณลักษณะความเป็นครู และ 3) แบบบันทึกอุปลักษณะที่ได้จากการตีความสาระจากงานวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์เนื้อหาและการตีความสาระจากงานวิจัยในลักษณะการวิจัยชาติพันธุ์วรรณาอภิमान ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาในประเด็นประวัติชีวิตและนำข้อมูลดังกล่าวมาแจกแจงความถี่และหาค่าสถิติร้อยละในแต่ละประเด็นที่ศึกษา

2. วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาในประเด็นคุณลักษณะความเป็นครูของครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติและนำข้อมูลดังกล่าวมาแจกแจงความถี่และหาค่าสถิติร้อยละในแต่ละประเด็นที่ศึกษา

3. วิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความสาระจากงานวิจัยในลักษณะการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิมานในประเด็นประสบการณ์ในวัยเด็ก แรงจูงใจในการเป็นครูและอุดมการณ์ในการทำงานของครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติและกำหนดอุปลักษณะที่ได้จากการวิเคราะห์งานวิจัย

4. วิเคราะห์ข้อมูลโดยการสร้างความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันในประเด็นต่อไปนี้

4.1 ความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันระหว่างอุปลักษณะกับคุณลักษณะความเป็นครู ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างความสัมพันธ์เชื่อมโยงโดยใช้การบูรณาการในรูปเมทริกซ์ (matrix)

4.2 ความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันระหว่างอุปลักษณะ คุณลักษณะความเป็นครูกับคุณสมบัตินักครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างความสัมพันธ์เชื่อมโยงโดยบันทึกข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ลงในตารางเพื่อวิเคราะห์ความสอดคล้องของข้อมูล

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพที่ศึกษาเกี่ยวกับครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาและการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิมาน ผู้วิจัยนำเสนอสรุปผลการวิจัยโดยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 6 ประเด็น เพื่อให้สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์

งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์มีจำนวน 9 เรื่อง เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโททั้ง 9 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 100 ของงานวิจัยทั้งหมด สาขาวิชาของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ พบว่าเป็นงานวิจัยของสาขาวิจัยการศึกษามากที่สุด จำนวน 3 เรื่อง (ร้อยละ 33.33) รองลงมาคืองานวิจัยของสาขาการบริหารการศึกษา จำนวน 2 เรื่อง (ร้อยละ 22.22) และงานวิจัยของสาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา หลักสูตรและการนิเทศ หลักสูตรและการสอนและศิลปศึกษา จำนวนสาขาละ 1 เรื่อง (ร้อยละ 11.11) สถาบันที่ผลิตงานวิจัย พบว่า งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์เป็นวิทยานิพนธ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมากที่สุด จำนวน 4 เรื่อง (ร้อยละ 44.44) และเป็นวิทยานิพนธ์ของ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ จำนวนแห่งละ 1 เรื่อง (ร้อยละ

11.11) และกรณีศึกษาที่ปรากฏในงานวิจัย พบว่าเป็นครูต้นแบบ จำนวน 26 คน (ร้อยละ 81.25) และครูแห่งชาติ จำนวน 6 คน (ร้อยละ 18.75)

2. ผลการวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับประวัติชีวิตของครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ

ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะและประวัติชีวิตของครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ จำนวน 32 คน พบว่าเป็นเพศชาย จำนวน 14 คน (ร้อยละ 43.75) และเป็นเพศหญิง จำนวน 18 คน (ร้อยละ 56.25) มีภูมิลำเนาอยู่ภาคเหนือมากที่สุด จำนวน 9 คน (ร้อยละ 28.12) รองลงมาคือภาคกลาง จำนวน 8 (ร้อยละ 25) และภาคใต้ 7 คน (ร้อยละ 21.88) ระดับตำแหน่งของครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ พบว่าเป็นอาจารย์ 2 ระดับ 7 มากที่สุด จำนวน 19 คน (ร้อยละ 59.38) รองลงมาคือ อาจารย์ 3 ระดับ 8 จำนวน 8 คน (ร้อยละ 25.00) และเป็นอาจารย์ 3 ระดับ 9 จำนวน 4 คน (ร้อยละ 12.50) ระดับการศึกษาสูงสุดของครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ พบว่าจบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 22 คน (ร้อยละ 68.75) และปริญญาโท จำนวน 9 คน (ร้อยละ 28.13) และมีเพียง 1 คน (ร้อยละ 3.12) ที่จบการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี รางวัลจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ที่ครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ ได้รับ พบว่าเป็นครูต้นแบบ จำนวน 26 คน (ร้อยละ 81.25) และเป็นครูแห่งชาติ จำนวน 6 คน (ร้อยละ 18.75) และสาขาวิชาที่ครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ ได้รับรางวัล พบว่าเป็นสาขาศิลปศึกษา มากที่สุด จำนวน 13 คน (ร้อยละ 40.63) รองลงมาคือสาขาวิชาวิทยาศาสตร์จำนวน 7 คน (ร้อยละ 21.87) และสาขาวิชาภาษาอังกฤษ จำนวน 6 คน (ร้อยละ 18.75)

ครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นผู้ที่มีความสามารถในการพัฒนาตนเองด้านการศึกษาย่างต่อเนื่องเพราะครูไม่ทิ้งช่วงห่างระหว่างแต่ละวุฒิกศึกษานานเกินไปและมีประเด็นที่น่าสนใจคือเส้นทางประวัติการศึกษาซึ่งอยู่ในช่วงประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาชั้นต้น (ป.กศ.ต้น) ประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาชั้นสูง (ป.กศ.สูง) และระดับปริญญาตรี แสดงให้เห็นว่าครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีก่อนปี พ.ศ.2530 แสดงว่าครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติมีความมุ่งมั่น ค้นคว้าหาความรู้และอยากเรียนด้วยตนเอง มิได้เรียนไปเพื่อต้องการวุฒิกการศึกษาเพื่อนำไปใช้ในการเลื่อนตำแหน่งเท่านั้น

ครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติใช้เวลาน้อยที่สุดคือ 16 ปี และมากที่สุด คือ 35ปี ตั้งแต่เริ่มทำงานจนถึงปีที่ได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และโดยส่วนใหญ่ครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ จะใช้เวลาในตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ.2515 จนถึง

พ.ศ.2540 ในการพัฒนาการทำงานและจะได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติในปี พ.ศ.2541,พ.ศ.2542 และ พ.ศ.2543

3. ผลการวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับคุณลักษณะความเป็นครูของครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ

คุณลักษณะความเป็นครูที่ได้จากการวิเคราะห์เนื้อหาจากงานวิจัยทั้ง 9 เรื่อง และนำมาสังเคราะห์ได้ โดยจัดกลุ่มคุณลักษณะความเป็นครูเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการจัดการเรียนการสอน 2) ด้านคุณสมบัติเฉพาะและการครองตน และ 3) ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและสังคม โดยในแต่ละด้านมีคุณลักษณะย่อย ดังนี้

1. ด้านการจัดการเรียนการสอน มีคุณลักษณะย่อยแบ่งออกเป็น 5 ประการ ได้แก่ 1) การเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและกิจกรรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ 2) การจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่สร้างความสนใจ จูงใจให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ 3) การจัดกิจกรรมให้มีความหลากหลายเพื่อสร้างความสนใจของนักเรียน 4) การใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย น่าสนใจและสอดคล้องกับบทเรียน และ 5) การใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายเน้นการประเมินผลผู้เรียนเป็นรายบุคคล

2. ด้านคุณสมบัติเฉพาะและการครองตน มีคุณลักษณะย่อยแบ่งออกเป็น 10 ประการ ได้แก่ 1) ดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อนักเรียน 2) มีคุณธรรมและจริยธรรม 3) มีความรัก ศรัทธาและจิตวิญญาณในการเป็นครู 4) มีความรับผิดชอบ ตั้งใจ และทุ่มเทในการทำงาน 5) มีบุคลิกภาพดี น่าเชื่อถือและน่าเคารพเป็นที่ยอมรับของทุกคน 6) มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับทุกคน 7) มีความรอบรู้ในเนื้อหาที่สอน ใฝ่รู้และพัฒนาตนเองตลอดเวลา 8) มีความคิดสร้างสรรค์ ช่างคิด ช่างสังเกตและมีวิสัยทัศน์ 9) มีความเข้าใจในความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน รักและปรารถนาดีต่อเด็ก และ 10) มีความอ่อนน้อมถ่อมตน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

3. ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและสังคม มีคุณลักษณะย่อยแบ่งออกเป็น 5 ประการ ได้แก่ 1) ได้รับการยอมรับและศรัทธาจากชุมชน 2) สร้างความสัมพันธ์และความร่วมมืออันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน 3) ร่วมมือกับชุมชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ศิลปะและวัฒนธรรม 4) นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนการเรียนการสอน และ 5) เป็นผู้นำทางวิชาการ ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ชุมชนและสังคมเสมอ

4. ผลการสังเคราะห์งานวิจัยโดยการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิमानเกี่ยวกับ ประสบการณ์ในวัยเด็ก แรงจูงใจในการเป็นครูและอุดมการณ์ในการทำงาน

ประสบการณ์ในวัยเด็กของครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติสามารถสังเคราะห์ได้เป็น 3 ประเด็น ได้แก่ 1) เติบโตมาท่ามกลางครอบครัวที่อบอุ่น 2) ได้รับบทเรียนจากความยากลำบาก และ 3) ชีวิตต้องประสบกับความเปลี่ยนแปลง แรงจูงใจในการเป็นครูของครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติสามารถสังเคราะห์ได้เป็น 3 ประเด็น ได้แก่ 1) มุ่งมั่นใฝ่ฝันด้วยตนเอง 2) พ่อแม่คือแรงจูงใจที่ยิ่งใหญ่ และ 3) แรงจูงใจจากภายนอก และอุดมการณ์ในการทำงานของครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติสามารถสังเคราะห์ได้เป็น 3 ประเด็น ได้แก่ 1) ยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา และกษัตริย์ 2) เด็กคือหัวใจในการทำงาน และ 3) อุดม มุ่งมั่นและชัดเจน

5. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันระหว่างประสบการณ์ในวัยเด็ก แรงจูงใจในการเป็นครู อุดมการณ์ในการทำงานและคุณลักษณะความเป็นครูของครูผู้ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ

ความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันระหว่างประสบการณ์ในวัยเด็ก แรงจูงใจในการเป็นครู อุดมการณ์ในการทำงานและคุณลักษณะความเป็นครูของครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติสามารถนำมาวิเคราะห์เทียบเคียงให้เห็นความสัมพันธ์เชื่อมโยง โดยใช้การบูรณาการในรูปแบบเมทริกซ์ (matrix) โดยให้คุณลักษณะความเป็นครูเป็นด้านแถว (rows) และประสบการณ์ในวัยเด็ก แรงจูงใจในการเป็นครู และอุดมการณ์ในการทำงานเป็นด้านสดมภ์ (column) เป็นความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงกันทุกประเด็น กล่าวคือ

5.1 ประสบการณ์ในวัยเด็กสัมพันธ์เชื่อมโยงกับการจัดการเรียนการสอน มีอุปลักษณะที่สะท้อนความสัมพันธ์เชื่อมโยงคือ “ครอบครัวครูโดยแท้จริง” และ “ครอบครัวประชาธิปไตย” แสดงให้เห็นว่าครูมีคุณลักษณะที่ดีด้านการจัดการเรียนการสอนที่ดีโดยมีนักเรียนเป็นศูนย์กลางอย่างแท้จริง

5.2 ประสบการณ์ในวัยเด็กสัมพันธ์เชื่อมโยงกับคุณสมบัติเฉพาะและการครองตน มีอุปลักษณะที่สะท้อนความสัมพันธ์เชื่อมโยงคือ “ครอบครัวครูโดยแท้จริง” และ “ลูกคนจีน” แสดงให้เห็นว่าครูมีคุณลักษณะที่ดีมีคุณลักษณะความเป็นครูเพราะมีครอบครัวเป็นแบบอย่างและมีความขยันอดทนเหมือนคุณลักษณะของคนจีน

5.3 ประสบการณ์ในวัยเด็กสัมพันธ์เชื่อมโยงกับความสัมพันธ์กับชุมชนและสังคม มีอุปลักษณะที่สะท้อนความสัมพันธ์เชื่อมโยงคือ “ครอบครัวไทยชนบท” และ “ครอบครัวแบบ

ชนบท" แสดงให้เห็นว่าได้รับการปลูกฝังให้รักชุมชน และเข้าใจสภาพความสัมพันธ์ของคนในชุมชนเป็นอย่างดี ซึ่งส่งผลทำให้ครูสามารถเข้าร่วมกับชุมชนได้ดี

5.4 แรงจูงใจในการเป็นครูสัมพันธ์เชื่อมโยงกับการจัดการเรียนการสอน มีอุปลักษณะที่สะท้อนความสัมพันธ์เชื่อมโยงคือการเป็น "ครอบครัวครูโดยแท้จริง" ซึ่งส่งผลทำให้ครูสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้จากคนภายในครอบครัวโดยเฉพาะจากพ่อและแม่ มาใช้ในห้องเรียนได้

5.5 แรงจูงใจในการเป็นครูสัมพันธ์เชื่อมโยงกับคุณสมบัติเฉพาะและการครองตน มีอุปลักษณะที่สะท้อนความสัมพันธ์เชื่อมโยงคือ "ใฝ่ฝัน" "เลือกเรียนครูเอง" เป็นแรงจูงใจที่เกิดขึ้นภายในตนเอง แต่ก็มีแรงจูงใจภายนอก "พ่อเป็นครู แม่เป็นครูก็มีอิทธิพล" และ "บิดารับราชการครู" ครูของครูที่เคยสอนในอดีตเป็น "ต้นแบบดี" เมื่อมาทำงานก็ "ไฟแรง"

5.6 แรงจูงใจในการเป็นครูสัมพันธ์เชื่อมโยงกับความสัมพันธ์กับชุมชนและสังคม มีอุปลักษณะที่สะท้อนความสัมพันธ์เชื่อมโยงคือ "การยกย่องเชิดชูเกียรติ" แรงจูงใจนี้ทำให้ครูยึดมั่นในการเป็นครูเพื่อส่วนร่วม ทำประโยชน์เพื่อคนในชุมชนและสังคมยอมรับ

5.7 อุดมการณ์ในการทำงานสัมพันธ์เชื่อมโยงกับการจัดการเรียนการสอน มีอุปลักษณะที่สะท้อนความสัมพันธ์เชื่อมโยงคือ "สอนให้รู้จักมุ่งหมาย" "ใส่ใจรายบุคคล" "ส่งเสริมให้ตามความถนัด" "มีช่องว่างน้อยที่สุด" "เร่งรัดให้คิดเป็น" "ฝึกฝนย้ำ - ซ้ำ - ทวน" "สอนเด็กให้เป็นเด็กดี" "เชิญชวนคุณธรรม" "นำหลักประชาธิปไตย" "ผู้กำกับ การแสดงจัดการให้นักแสดงได้รับตุ๊กตาทอง" อุดมการณ์ดังกล่าวเป็นอุดมการณ์ที่ส่งผลให้ครูจัดการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับผู้เรียน

5.8 อุดมการณ์ในการทำงานสัมพันธ์เชื่อมโยงกับคุณสมบัติเฉพาะและการครองตนมีอุปลักษณะที่สะท้อนความสัมพันธ์เชื่อมโยงคือ "พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ" "สมเด็จพระเทพฯ" "รางวัลโนเบล" "ทุ่มเทหัวใจ" "ผู้ที่เป็นครูจะต้องถือหน้าที่อันดับแรก" "ชีวิตประกอบด้วยงาน" "งานคือนักเรียน" "ทำงานเชิงรุก" "มุ่งที่ตัวเด็กอย่างเดียว" "ให้ความรักก่อนให้ความรู้" "หัวใจคือนักเรียน" "มีเส้นทางชีวิตที่ชัดเจน" "ไม่สามารถสลัดเครื่องแบบครูออกจากชีวิตได้" "ไม่ใช่ว่าสอนหนังสือไปวันๆ" "ไม่ใช่ไม้กั้นหมา" "ความอดทนนั้นขมขื่น แต่ผลที่ได้รับน่าชื่นใจ" และ "เกียรติคือการทำงาน สร้างคนดี ทวีความรู้คู่คุณภาพ นำไปปฏิบัติ" อุดมการณ์ดังกล่าวล้วนส่งผลต่อการครองตนของครูทั้งสิ้น

5.9 อุดมการณ์ในการทำงานสัมพันธ์เชื่อมโยงกับความสัมพันธ์กับชุมชนและสังคมมีอุปลักษณะที่สะท้อนความสัมพันธ์เชื่อมโยงคือ "หลอมรวมใจให้ตรงกัน" "ยึดมั่นสิ่งแวดล้อม" "นอบน้อมวัฒนธรรมไทย" "นำหลักประชาธิปไตย" แสดงให้เห็นว่าอุดมการณ์ที่ครูมีนั้นส่งผลต่อความสัมพันธ์ในชุมชนและสังคมทั้งทางตรงและทางอ้อม

6. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันระหว่างประสบการณ์ในวัยเด็ก แรงจูงใจในการเป็นครู อุดมการณ์ในการทำงาน คุณลักษณะความเป็นครูและการเป็นครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ

คุณสมบัติการเป็นครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติที่หน่วยงานต่างๆ กำหนดไว้ใน การพิจารณาขอยกย่องเชิดชูเกียรติมาสังเคราะห์ได้ โดยแบ่งเป็น 9 ข้อ ได้แก่ 1) มีความรู้และ ประสบการณ์เป็นที่ยอมรับ 2) มีคุณธรรมและจิตวิญญาณความเป็นครู 3) มีความประพฤติดี และบุคลิกภาพดี 4) มีผลงานพัฒนาการเรียนการสอน 5) สร้างคุณประโยชน์ทางการศึกษา 6) มีความสามารถในการบริหารงาน 7) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 8) มีการปฏิบัติงานจริงและ ขยายผลการปฏิบัติได้ และ 9) ให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน

การเป็นครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับคุณลักษณะความ เป็นครูทุกข้อที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์มา แต่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับอุปลักษณะในด้านที่เกี่ยวกับ อุดมการณ์ในการทำงานเท่านั้น ไม่ได้มีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ในวัยเด็ก และแรงจูงใจใน การเป็นครูอย่างแท้จริงแต่ประเด็นดังกล่าวอาจเป็นสิ่งที่ส่งผลให้เกิดอุดมการณ์ในการทำงานได้ ซึ่งก็ถือเป็นสิ่งที่อาจส่งผลทางอ้อมทำให้ได้เป็นครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพที่ศึกษาเกี่ยวกับครูผู้ได้รับการ ยกย่องเชิดชูเกียรติ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาและการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิमान ซึ่งผลจากการสังเคราะห์งานวิจัยมีประเด็นสำคัญที่สามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์

การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติจำนวน 9 เรื่อง พบประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับกรณีศึกษาที่ปรากฏในงานวิจัย ซึ่งเป็นครูต้นแบบ จำนวน 26 คน (ร้อยละ 81.25) และครูแห่งชาติ จำนวน 6 คน (ร้อยละ 18.75) จะเห็นได้ว่าจำนวนครูต้นแบบมี ความแตกต่างจากจำนวนครูแห่งชาติค่อนข้างมาก ซึ่งสอดคล้องกับบันไดแห่งวิชาชีพครูซึ่งเป็น เส้นทางการก้าวหน้าของวิชาชีพครู (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543) เพราะ เส้นทางการก้าวหน้าแสดงให้เห็นถึงจำนวนของนิสิตนักศึกษาครู ครูทั่วไป ครูแกนนำ ครูต้นแบบและ ครูแห่งชาติควรมีจำนวนในรูปแบบพีรามิดฐานกว้าง กล่าวคือ มีนิสิตนักศึกษาครูจำนวนมากและ หลังจบการศึกษาวิชาชีพครูก็จะมีผู้ที่ตัดสินใจประกอบอาชีพครูเพียงจำนวนหนึ่ง และในจำนวน

ผู้ประกอบการอาชีพครูทั้งหมดก็มีเพียงไม่กี่คนที่มีความสนใจพัฒนางานให้ก้าวหน้าและเข้าเป็นครูเครือข่าย จนได้รับการเสนอให้เป็นครูแกนนำ จากการได้เป็นครูแกนนำถ้ามีการสร้างครูเครือข่ายถึงจำนวน 10 คน ก็จะได้รับการเสนอให้เป็นครูต้นแบบ และถ้ามีการสร้างครูเครือข่ายถึงจำนวน 50 คน ก็จะได้รับการเสนอให้เป็นครูแห่งชาติ จึงทำให้ผู้ที่ได้รับการยกย่องให้เป็นครูแห่งชาติมีจำนวนน้อยที่สุด

2. ผลการวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับประวัติชีวิตของครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ

การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติจำนวน 9 เรื่อง พบประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับประวัติชีวิตของครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติคือ ระดับการศึกษาสูงสุดของครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ พบว่าจบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 22 คน (ร้อยละ 68.75) และปริญญาโท จำนวน 9 คน (ร้อยละ 28.13) และมีเพียง 1 คน (ร้อยละ 3.12) ที่จบการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี ผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การยกย่องเชิดชูเกียรติครู(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543) ที่ต้องการยกย่องเชิดชูเกียรติครูเพื่อช่วยเสริมสร้างคุณภาพและมาตรฐานในวิชาชีพครู เช่น การให้ดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้น การปรับระดับเงินเดือน ดังนั้นจึงพบว่าครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติจะต้องพัฒนาตนเองโดยการเรียนเพิ่มวุฒิการศึกษา จึงพบว่าครูผู้เป็นกรณีศึกษาเกือบทั้งหมดจบการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี มีเพียงคนเดียวเท่านั้นที่จบการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี

3. ผลการวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับคุณลักษณะความเป็นครูของครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ

คุณลักษณะความเป็นครูที่ได้จากการวิเคราะห์เนื้อหาจากงานวิจัยทั้ง 9 เรื่อง และนำมาสังเคราะห์ได้ โดยจัดกลุ่มคุณลักษณะความเป็นครูเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการจัดการเรียนการสอน 2) ด้านคุณสมบัติเฉพาะและการครองตน และ 3) ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและสังคม โดยคุณลักษณะแต่ละด้านมีความสอดคล้องกับเอกสารที่เกี่ยวข้อง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ด้านการจัดการเรียนการสอน มีคุณลักษณะย่อยคือ การเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและกิจกรรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ การจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่สร้างความสนใจ จูงใจให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมให้มีความหลากหลายเพื่อสร้างความสนใจของนักเรียน การใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย น่าสนใจและสอดคล้องกับบทเรียนและการใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายเน้นการประเมินผลผู้เรียนเป็นรายบุคคล ผลการวิจัย

ดังกล่าวสอดคล้องกับคุณธรรมประการที่ 5,6,7,8 และ 9 (ทรงเรียกร้องให้กระทำกับพระองค์อย่างมิตร, ทรงกำหนดเป้าหมายการสอน, ทรงสอนเฉพาะสิ่งที่เป็นประโยชน์ เป็นหนึ่งเดียวและทรงรู้แจ้ง , ทรงวางหลักเกณฑ์และวิธีการสอน และทรงสอนภิกษุ ซึ่งเป็นผู้ที่ทรงอนุญาตให้ไปสอนผู้อื่นตามลำดับ) ของความเป็นครูในพระพุทธเจ้า (พุทธทาสภิกขุ, 2546) ซึ่งเป็นคุณธรรมด้านความสามารถในการสอน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับคุณธรรมประการที่ 4 (วัดตา ความมีระเบียบแบบแผน) , ประการที่ 5 (วณิกขโม ความอดทนต่อถ้อยคำ), ประการที่ 6 (คัมภีร์ญจะ กถิง กัตตา การแถลงเรื่องได้อย่างลึกล้ำ) และ ประการที่ 7 (โน จัฎฐาเน นิโยชเย ความไม่ชักนำศิษย์ไปในทางเสื่อม)ของหมวดธรรม "กัลยาณมิตรธรรม" (ยนต์ ชุ่มจิต, 2546) ซึ่งเป็นคุณธรรมด้านความสามารถในการสอนเช่นเดียวกันและหากครูทุกคนสามารถปฏิบัติได้ตามนี้ก็จะเกิดประโยชน์แก่นักเรียนอย่างแท้จริงในด้านการพัฒนาการเรียนการสอน

2. ด้านคุณสมบัติเฉพาะและการครองตน มีคุณลักษณะย่อยคือ ดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อนักเรียน มีคุณธรรมและจริยธรรม มีความรัก ศรัทธาและจิตวิญญาณในการเป็นครู มีความรับผิดชอบ ตั้งใจ และทุ่มเทในการทำงาน มีบุคลิกภาพดี น่าเชื่อถือและน่าเคารพเป็นที่ยอมรับของทุกคน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับทุกคน มีความรอบรู้ในเนื้อหาที่สอน ใฝ่รู้และพัฒนาตนเองตลอดเวลา มีความคิดสร้างสรรค์ ช่างคิด ช่างสังเกตและมีวิสัยทัศน์ มีความเข้าใจในความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน รักและปรารถนาดีต่อเด็ก และมีความอ่อนน้อมถ่อมตนเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับคุณธรรมประการที่ 1,2,3 และ 4 (ทรงเรียนรู้สิ่งที่จะสอนและวิธีการสอนด้วยพระองค์เอง , ทรงมีความเพียรในการเรียนรู้ , ทรงแนะนำให้สาวกทดสอบความเป็นสัมมาสัมพุทธะของพระองค์ และ ทรงเป็นแบบอย่าง ตามลำดับ) ของความเป็นครูในพระพุทธเจ้า (พุทธทาสภิกขุ, 2546) ซึ่งเป็นคุณธรรมด้านคุณสมบัติเฉพาะตัวครู นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับคุณธรรมประการที่ 1 (ปิโย ความน่ารัก) , ประการที่ 2 (ครุ ความน่าเคารพ) และ ประการที่ 3 (ภาวนีโย ความน่ายกย่อง) ของหมวดธรรม "กัลยาณมิตรธรรม" (ยนต์ ชุ่มจิต, 2546) ซึ่งเป็นคุณธรรมด้านคุณสมบัติเฉพาะตัวครูเช่นเดียวกัน คุณลักษณะดังกล่าวเป็นสิ่งที่ครูพึงกระทำเพื่อให้สมกับสมญานามที่ว่าครูคือแม่พิมพ์ของชาติ

3. ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและสังคม มีคุณลักษณะย่อยคือ ได้รับการยกย่องและศรัทธาจากคนในชุมชน สร้างความสัมพันธ์และความร่วมมืออันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ร่วมมือกับคนในชุมชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ศิลปะและวัฒนธรรม นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนการเรียนการสอน และเป็นผู้นำทางวิชาการ ถ่ายทอดความรู้ให้แก่คนในชุมชนและสังคมเสมอผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับคุณลักษณะความเป็นครูประการที่ 9 ตามมาตรฐานการปฏิบัติตนของมาตรฐานวิชาชีพครูที่สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2549) ได้กำหนด

มาตรฐานการปฏิบัติตนของครูไว้ว่า พึงปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์และพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวมและยึดมั่น ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข นอกจากนี้ยัง สอดคล้องกับ Colinson (1996) ที่กล่าวถึงครูตัวอย่างว่าครูควรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับศิษย์และ ชุมชนสังคม ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าครูควรมีความสัมพันธ์ที่ดีไม่ใช่เฉพาะกับนักเรียนเท่านั้นแต่ยัง ต้องมีความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนด้วยเช่นกัน คุณลักษณะดังกล่าวเป็นสิ่งที่ครูพึงกระทำอย่างยิ่ง เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม ดังปฐนียบบุคคลที่เคยปรากฏให้เห็นในอดีตเช่น ครูบาศรีวิชัย ผู้ที่ เป็นทั้งพระครูและยังเป็นผู้ดำเนินการพัฒนาชุมชนอีกด้วย

4. ผลการสังเคราะห์งานวิจัยโดยการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิमानเกี่ยวกับ ประสบการณ์ในวัยเด็ก แรงจูงใจในการเป็นครูและอุดมการณ์ในการทำงาน

การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติจำนวน 9 เรื่อง พบว่า ประสบการณ์ในวัยเด็กของครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติสามารถสังเคราะห์ได้เป็น 3 ประเด็น ได้แก่ 1) เติบโตมาท่ามกลางครอบครัวที่อบอุ่น 2) ได้รับบทเรียนจากความยากลำบาก และ 3) ชีวิตต้องประสบกับความเปลี่ยนแปลง ทฤษฎีที่สามารถนำมาอภิปรายว่าประสบการณ์ใน วัยเด็กส่งผลต่อการเป็นครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ คือทฤษฎีมนุษยนิยมของ Maslow (สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2544) ซึ่งกล่าวว่า มนุษย์มีความต้องการเป็นลำดับขั้น ความต้องการจะเป็น แรงผลักดันให้บุคคลนั้นมีพฤติกรรมตอบสนองจนเป็นที่น่าพอใจจึงจะมีความต้องการขั้นสูงต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัย กล่าวคือ ครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชู เกียรติมีชีวิตที่ยากลำบาก จึงต้องต่อสู้ให้ได้มาซึ่งความต้องการขั้นพื้นฐาน(Physical Needs) อีกทั้งชีวิตยังต้องพบกับความเปลี่ยนแปลงของชีวิตซึ่งแสดงถึงความไม่มั่นคง จึงต้องตัดสินใจ ดำเนินชีวิตในเส้นทางที่มีความมั่นคง เช่น การประกอบอาชีพรับราชการ ทั้งนี้เพื่อตอบสนองความ ต้องการความมั่นคงปลอดภัยหรือสวัสดิภาพ (Safety Needs) ในส่วนของความต้องการความรัก และเป็นส่วนหนึ่งของหมู่ (Love and Belonging Needs) นั้น ครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ สามารถตอบสนองความต้องการขั้นนี้ได้แล้ว ส่วนหนึ่งเนื่องมาจากการเติบโตมาในครอบครัวที่ อบอุ่น ดังนั้นเมื่อครูได้ตอบสนองความต้องการทั้งสามขั้นได้แล้วนั้น ก็มีแรงผลักดันในการ ตอบสนองความต้องการขั้นที่จะรู้สึกว่าคุณค่า (Esteem Needs) ทำให้ครูเกิดแรงผลักดันใน การทำงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่นและทำให้ครูรู้สึกว่า ตนเองเป็นบุคคลที่มีคุณค่าอีกด้วย

การสังเคราะห์งานวิจัยในประเด็นแรงจูงใจในการเป็นครูของครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติสามารถสังเคราะห์ได้เป็น 3 ประเด็น ได้แก่ 1) มุ่งมั่นใฝ่ฝันด้วยตนเอง 2) พ่อแม่คือแรงจูงใจที่ยิ่งใหญ่ และ 3) แรงจูงใจจากภายนอก ซึ่งมีทฤษฎีที่เกี่ยวกับแรงจูงใจที่สามารถนำมาอภิปรายความสอดคล้องได้คือ การแบ่งประเภทของแรงจูงใจโดยที่การมุ่งมั่นใฝ่ฝันด้วยตนเองเป็นแรงจูงใจภายใน หมายถึง สภาวะของบุคคลที่มีความต้องการที่จะเรียนรู้หรือแสวงหาบางสิ่งบางอย่างด้วยตนเอง โดยมีต้องให้มีบุคคลอื่นเข้ามาเกี่ยวข้อง แรงจูงใจประเภทนี้ ได้แก่ ความต้องการ (need) เนื่องจากคนทุกคนมีความต้องการที่อยู่ภายใน อันจะทำให้เกิดแรงขับแรงขับนี้จะก่อให้เกิดพฤติกรรมต่างๆขึ้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและความพอใจ ทศนคติ (attitude) หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดที่ดีที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งจะช่วยให้บุคคลทำในพฤติกรรมที่เหมาะสม และความสนใจพิเศษ (special interest) การที่เรามีความสนใจในเรื่องใดเป็นพิเศษ ก็จัดว่าเป็นแรงจูงใจที่ทำให้เกิดความเอาใจใส่ในสิ่งนั้นๆ มากกว่าปกติ ในส่วนของแรงจูงใจจากพ่อแม่ และแรงจูงใจจากภายนอก ผู้วิจัยถือว่าเป็นแรงจูงใจภายนอก แรงจูงใจประเภทนี้ได้แก่ เป้าหมายหรือความคาดหวังของบุคคลเช่นบิดามารดา คนที่มีเป้าหมายในการกระทำใดๆ ย่อมกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจให้มีพฤติกรรมที่ดีและเหมาะสม ความรู้เกี่ยวกับความก้าวหน้า คนที่มีโอกาสทราบว่าตนจะได้รับความก้าวหน้าอย่างไรจากการกระทำนั้น ย่อมจะเป็นแรงจูงใจให้ตั้งใจและเกิดพฤติกรรมขึ้นได้ และบุคลิกภาพ ความประทับใจอันเกิดจากบุคลิกภาพจะจูงใจให้เกิดพฤติกรรมขึ้นได้ หรือเครื่องล่อใจอื่นๆ มีสิ่งล่อใจหลายๆอย่างที่จะก่อให้เกิดพฤติกรรมขึ้น เช่น การให้รางวัลอันเป็นเครื่องกระตุ้นให้ออยากกระทำ หรือการลงโทษซึ่งจะกระตุ้นมิให้กระทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง นอกจากนี้การชมเชย การติเตียน การประกวด การแข่งขัน หรือแม้แต่การทดสอบก็จัดว่าเป็นเครื่องมือที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมได้ทั้งสิ้น

การสังเคราะห์งานวิจัยในประเด็นอุดมการณ์ในการทำงานของครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติสามารถสังเคราะห์ได้เป็น 3 ประเด็น ได้แก่ 1) ยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสน์และ กษัตริย์ 2) เด็กคือหัวใจในการทำงาน และ 3) อุดม มุ่งมั่นและชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับคุณลักษณะความเป็นครูประการที่ 9 ตามมาตรฐานการปฏิบัติตนของมาตรฐานวิชาชีพครูที่สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2549) ได้กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติตนของครูไว้ว่า พึงปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์และพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวมและยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับคุณธรรมประการแรกของหมวดธรรม "กัลยาณมิตรธรรม" (ยนต์ ชุ่มจิต, 2546) ซึ่งกล่าวว่าครูควรตั้งตนอยู่ในพรหมวิหาร 4 ได้แก่ การมีเมตตา กรุณา มุทิตาและอุเบกษาต่อศิษย์ กล่าวคือควรให้ความรัก ความปรารถนาดี ซินชม และไม่อคติต่อศิษย์ แสดงว่าเห็นความสำคัญของศิษย์ดั่งแก้วตาดวงใจ ในส่วนที่เกี่ยวกับความ

อดทนก็สอดคล้องกับคุณธรรมประการที่ห้าของหมวดธรรม"กัลยาณมิตรธรรม"(ยงค์ ชุ่มจิต, 2546) ซึ่งกล่าวว่าครูควรอดทนต่อถ้อยคำ พร้อมทั้งจะรับฟังหรือให้คำปรึกษาโดยไม่เบียดและ ขุนเจียวและ Hessong และ Weeks (1987 อ้างถึงใน ธีร์ศักดิ์ อัครบวร, 2545) ก็ยังกล่าวถึง คุณลักษณะของครูที่ดีประการที่แปดว่า ครูควรเป็นผู้มีความอดทน มีความเพียรพยายาม ขยัน ขันแข็ง

5. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันระหว่างประสบการณ์ในวัยเด็ก แรงจูงใจในการเป็นครูและอุดมการณ์ในการทำงานกับคุณลักษณะความเป็นครูของครู ผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ

ความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันระหว่างประสบการณ์ในวัยเด็ก แรงจูงใจในการเป็นครู และอุดมการณ์ในการทำงานกับคุณลักษณะความเป็นครูของครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ สามารถนำมาวิเคราะห์เทียบเคียงให้เห็นความสัมพันธ์เชื่อมโยง โดยใช้การบูรณาการในรูป เมทริกซ์ (matrix) โดยให้คุณลักษณะความเป็นครูเป็นด้านแถว(rows) และประสบการณ์ในวัยเด็ก แรงจูงใจในการเป็นครู และอุดมการณ์ในการทำงานเป็นด้านสดมภ์ (column) เป็นความสัมพันธ์ที่ เชื่อมโยงกันทุกประเด็น มีประเด็นที่น่าสนใจสามารถนำมาอภิปรายได้คือทุกประเด็นที่ศึกษามี ความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน สอดคล้องกับหลักการ "คนย่อมโตด้วยคน" (รุ่ง แก้วแดง, 2542) กล่าวคือ ครูที่ดีจะต้องเติบโตมาท่ามกลางคนที่ดีและครูที่ดีก็จะสร้างคนที่ดีต่อไปอีกด้วยเช่นกัน ครูในความหมายของคนทั่วไปคือ ผู้ประกอบอาชีพครู กล่าวคือเป็นครูโดยอาชีพเท่านั้น แต่ รุ่ง แก้วแดง (2542) กล่าวว่า ครูย่อมมีบทบาทที่แตกต่างกันตามหน้าที่ เช่น ครูในระบบทำงาน แตกต่างจากครูนอกระบบ นอกจากครูโดยอาชีพแล้วยังมี ครูโดยวัฒนธรรม ครูโดยธรรมชาติ ครูโดยเทคโนโลยีและครูโดยตนเอง ถ้าครูมีการพัฒนาตนเองสม่ำเสมอก็จะเปลี่ยนตนเองให้เป็น "ครูมืออาชีพ" ซึ่งมีคุณลักษณะความเป็นครูที่ดีได้

6. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันระหว่างประสบการณ์ในวัยเด็ก แรงจูงใจในการเป็นครู อุดมการณ์ในการทำงานและคุณลักษณะความเป็นครูกับการเป็น ครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ

ความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันระหว่างประสบการณ์ในวัยเด็ก แรงจูงใจในการเป็นครู อุดมการณ์ในการทำงานและคุณลักษณะความเป็นครูกับการเป็นครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ จากการสังเคราะห์งานวิจัยพบว่า การเป็นครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติมีความสัมพันธ์เชื่อมโยง กับคุณลักษณะความเป็นครูทุกข้อที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์มา แต่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับ อุปลักษณะในด้านที่เกี่ยวกับอุดมการณ์ในการทำงานเท่านั้น ไม่ได้มีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ ในวัยเด็ก และแรงจูงใจในการเป็นครูอย่างแท้จริงแต่ประเด็นดังกล่าวอาจเป็นสิ่งที่ส่งผลให้เกิด

อุดมการณ์ในการทำงานได้ ซึ่งก็ถือเป็นสิ่งที่อาจส่งผลทางอ้อมต่อการได้เป็นครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ ผลการวิจัยดังกล่าวเป็นข้อค้นพบใหม่ซึ่งไม่เคยมีแนวคิดหรือทฤษฎีใดอธิบายไว้ แต่ในส่วนของอุดมการณ์ที่ส่งผลต่อการทำงานนั้นมีความสอดคล้องกับคุณลักษณะของครูในพระพุทธเจ้า ประการที่หก ทรงกำหนดเป้าหมายการสอน กล่าวคือ พระพุทธเจ้าทรงกำหนดเป้าหมายการสอนชัดเจน ทรงกำหนดเป้าหมายเบื้องต้นว่าจักแสดงธรรมเพื่อพัฒนาสาวกให้รู้แจ้ง ให้เป็นพหูสูต ทรงธรรมปฏิบัติธรรมถูกต้อง แสดงธรรมประกอบด้วยความนำอัศจรรย์ได้ และทรงกำหนดเป้าหมายเบื้องปลายว่าจักไม่ปรินิพพานก่อนปรินิพพานตั้งมั่น รุ่งเรือง เป็นที่รู้จัก เป็นปึกแผ่น (พุทธทาสภิกขุ, 2546) ซึ่งแสดงถึงการเป็นผู้มีอุดมการณ์อย่างใหญ่หลวง กำหนดได้แม้เวลาที่ปรินิพพาน ทั้งนี้เพื่อต้องการแสดงธรรมให้ถ้วนทั่วเสียก่อน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สารสนเทศเกี่ยวกับเส้นทางวิชาชีพของครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ ในประเด็นคุณลักษณะความเป็นครูที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัยครั้งนี้จะเป็นพื้นฐานและแนวทางให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาตนเองโดยยึดคุณลักษณะความเป็นครูที่ได้จากการสังเคราะห์เป็นแนวทางในการประกอบวิชาชีพครู เพื่อให้เกิดความก้าวหน้าในวิชาชีพต่อไปได้
2. สารสนเทศเกี่ยวกับเส้นทางวิชาชีพของครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ ที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัยในครั้งนี้ หน่วยงานหรือองค์กรที่ทำหน้าที่สนับสนุนและพัฒนาวิชาชีพครู สามารถนำไปใช้ในการวางแผนยุทธศาสตร์การยกย่องเชิดชูเกียรติครู เพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาในวิชาชีพครูได้
3. ผลจากการวิจัยในครั้งนี้ นอกจากจะมีผลจากการสังเคราะห์ด้านเนื้อหาแล้ว ยังมีผลที่ได้รับจากการวิจัยโดยวิธีการวิจัยที่เรียกว่า “การวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาภิमान” ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนออุปลักษณ์ (metaphor) ที่ได้จากการตีความงานวิจัยแต่ละเรื่องไว้อย่างชัดเจนดังที่เสนอไว้ในบทที่ 4 ตอนที่ 4 ผู้ที่สนใจจะนำวิธีการวิจัยดังกล่าวไปใช้ในการวิจัยของตนเอง สามารถศึกษาวิธีการดังกล่าวได้โดยศึกษาจากวิธีการเตรียมตัวก่อนที่จะดำเนินการวิจัยของผู้วิจัยดังที่เสนอไว้ในบทที่ 3 (เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย)

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพที่ศึกษาเกี่ยวกับครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ โดยการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิमान (Meta-ethnography) ซึ่งเป็นวิธีวิทยาการวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อการสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ในศาสตร์ต่างๆ ได้อย่างกว้างขวาง ดังนั้นจึงควรใช้วิธีวิทยาการวิจัยดังกล่าวในประเด็นอื่นๆต่อไป ทั้งนี้เพื่อเป็นการพัฒนาวิธีวิทยาการวิจัยด้านการสังเคราะห์งานวิจัยต่อไป
2. การวิจัยครั้งนี้เป็นการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพที่ศึกษาเกี่ยวกับประสบการณ์ในวัยเด็ก แรงจูงใจในการเป็นครู อุทิศการณ์ในการทำงานและคุณลักษณะความเป็นครูของครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ จากการศึกษางานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์อย่างลึกซึ้ง ผู้วิจัยพบว่ายังมีประเด็นอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ ที่มีความน่าสนใจที่จะนำศึกษาค้นคว้าวิจัยเพิ่มเติมอีก เช่น พฤติกรรมการเรียนการสอนของครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ ความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติกับคนในชุมชนและสังคม เป็นต้น
3. การวิจัยครั้งนี้เป็นการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพโดยวิธีการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิमान (Meta-ethnography) และการวิเคราะห์เนื้อหา(Content analysis) ดังนั้นผู้วิจัยจึงมิได้เป็นผู้ลงสนามไปเก็บข้อมูลของครูผู้เป็นกรณีศึกษาด้วยตนเอง จึงไม่ทราบข้อมูลของกรณีศึกษาในปัจจุบันว่าครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติได้รับรางวัลอื่นๆเพิ่มเติมอีกหรือไม่ ได้เลื่อนขั้นวิทยฐานะอยู่ในระดับใดแล้ว และมีอุทิศการณ์ในการทำงานที่เปลี่ยนไปแล้วหรือไม่อย่างไร ดังนั้นในการทำงานวิจัยครั้งต่อไป จึงควรออกแบบงานวิจัยให้มีการศึกษาโดยการลงสนามไปเก็บข้อมูลจากกรณีศึกษาเพิ่มเติม เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับข้อค้นพบที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัย ซึ่งจะทำได้ข้อค้นพบเกี่ยวกับครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น
4. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเส้นทางวิชาชีพครูของครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติโดยเลือกเส้นทางที่ได้รับรางวัลยกย่อง ซึ่งยังมีเส้นทางวิชาชีพครูอีกเส้นทางหนึ่งที่น่าสนใจที่จะนำมาศึกษาวิจัยในครั้งต่อไป นั่นคือ เส้นทาง การเลื่อนวิทยฐานะของครู กล่าวคือ ควรมีการศึกษาวิจัยครูที่ได้เลื่อนวิทยฐานะอย่างต่อเนื่อง และมีความสามารถในการพัฒนาตนเองจนได้เลื่อนวิทยฐานะให้อยู่ในระดับที่สูง การศึกษาในเรื่องดังกล่าวน่าจะเป็นแนวทางอันเป็นประโยชน์แก่ครูที่ต้องการพัฒนาตนเองในเส้นทางวิชาชีพครูต่อไปได้